

Dé VCA-specialist van Zuid-Nederland

Toolbox: Veilig werken met elektrische gereedschappen

Het doel van een toolboxmeeting is om de aandacht en motivatie voor veiligheid en gezondheid binnen het bedrijf te verbeteren.

Wat zijn elektrische gereedschappen?

Tijdens je werkzaamheden maak je vrijwel dagelijks gebruik van elektrische gereedschappen. Elektrische gereedschappen zijn alle elektrische handgereedschappen en hulpmiddelen die in de bouw, industrie en / of bij service verlenende bedrijven worden gebruikt. Enkele voorbeelden van elektrische gereedschappen zijn: boormachines, slijpmachines, handfreesmachines, elektrische handschaaf, decoupeer- en cirkelzagen en looplampen. Verlengkabels en kabelhaspels zijn elektrische hulpmiddelen. Bij het werken met deze (hand)gereedschappen moet je de gevaren kennen van elektriciteit en de bewegende delen van het (hand)gereedschap zelf.

Risico's

- Elektrische schok / Elektrocutie;
- Verbranding door kortsluiting;
- Brand door "vonkenregen";
- Explosie door kortsluiting (vonken);
- Getroffen worden door wegvliegend materiaal;
- Gegrepen worden door bewegende delen;
- Gehoorschade.

Mogelijke oorzaken

- Ondeugdelijk gereedschap;
- Ondeskundig gebruik;
- Onvoldoende orde en netheid;
- Gevaarlijke stoffen;
- Natte / vochtige ruimten.

Collectieve beschermingsmiddelen

- Bewegende delen afschermen;
- Onderhoud- en keuringsprogramma;
- Gebruik gereedschap met veilige spanning (max. 50V wissel- en 120V gelijkspanning);
- Bij gereedschap op 220V (netstroom) altijd gereedschap met dubbele isolatie gebruiken.

Persoonlijke beschermingsmiddelen

- Veiligheidsschoenen;
- Veiligheidsbril;
- Gehoorbescherming;
- Adembescherming (tegen stof);
- Goed sluitende werkkleding.

Wettelijke verplichtingen

In het Arbobesluit zijn sinds 1993 een tweetal besluiten opgenomen die eisen stellen aan arbeidsmiddelen: Besluit machines en besluit arbeidsmiddelen. In deze besluiten is voor arbeidsmiddelen de volgende definitie opgenomen:

"Alle op de werkplek gebruikte machines, apparaten, gereedschappen en installaties. Het gebruik omvat elke activiteit die m.b.v. een arbeidsmiddel wordt verricht."

Vastgelegd is dat een machine een samenstel is van onderling verbonden onderdelen, waarvan er tenminste 1 kan bewegen en die bestemd zijn voor een bepaalde toepassing. Deze toepassing omvat o.a. het verwerken, bewerken, verplaatsen en / of verpakken van materiaal.

Daarnaast moeten elektrische gereedschappen sinds 1995 voorzien zijn van een CE-markering. Deze markering geeft onder meer aan dat het product voldoet aan de minimale veiligheids- en gezondheidseisen zoals die vastgesteld zijn in de diverse Europese EN normen.

Tot slot zijn in het besluit machines een aantal specifieke eisen opgenomen ten aanzien van machines (gereedschappen) die met de hand kunnen worden vastgehouden. Er moeten voldoende voorzieningen zijn voor het vastpakken en vasthouden en het arbeidsmiddel moet voorzien zijn van aan- en uitzetknoppen die zonder gevaar kunnen worden bediend.

Dé VCA-specialist van Zuid-Nederland

Veilig werken met elektrisch gereedschap

Om veilig te kunnen werken met elektrisch gereedschap moet je o.a. de volgende veiligheidsregels in acht nemen:

- Zorg voor een opgeruimde en voldoende verlichte werkplek;
- Gebruik gereedschap met zo'n laag mogelijke lawaai- en trilbelasting;
- Controleer bij buitengebruik of het gereedschap hiervoor geschikt is;
- Zorg dat je bekend bent met het gebruik en werking van het gereedschap door middel van de gebruiksaanwijzing te lezen of instructie hierover te krijgen;
- Werk geconcentreerd en houd je gedachten bij het werk. Laat je niet afleiden!;
- Reinigen, bijstellen en onderhoud van gereedschap mag alleen als het gereedschap spanningsvrij is (stekker eruit en stilstaande motor);
- Verwijder steeksleutels en andere sleutels. Let erop dat dergelijke sleutels worden verwijderd voordat je met het gereedschap aan de slag gaat;
- Voer zelf geen reparaties uit maar laat dit over aan een deskundige;
- Verwijder nooit de aangebrachte beveiligingen;
- Zorg ervoor dat je bij gebruik van elektrisch gereedschap stevig staat en hang niet te ver naar voren (zoek de juiste balans);
- Voorkom overbelasting of ander onjuist gebruik van gereedschap;
- Houd elektrisch gereedschap droog en gebruik alleen gereedschap met veilige spanning in een vochtige ruimte;
- Maak in besloten ruimten ook alleen gebruik van gereedschap met veilige spanning (accu-gereedschap);
- Met gewoon elektrisch gereedschap mag niet in een explosieve omgeving gewerkt worden. Gebruik voor het werken in een explosieve omgeving speciaal gereedschap (explosievrij);
- Zorg ervoor dat kabels niet over looppaden en steigers slingeren;
- Houd kabels zoveel mogelijk van de grond en tijdens de werkzaamheden over de schouder;
- Houd kabels weg van hete voorwerpen, zuren en / of olie;
- Voorkom bij gebruik van haspels overbelasting: rol de haspel helemaal af en belast de haspel maximaal tot het vermogen wat op de haspel staat vermeld;
- Vermijd het per ongeluk starten van het gereedschap. Controleer vooraf of de schakelaar op "off" staat. Pak het gereedschap nooit op met een vinger op / aan de schakelaar;
- Gebruik alleen originele, scherpe en goede onderdelen zoals boren, frezen en slijpschijven;
- Zet het te bewerken materiaal vast. Gebruik klemmen om het materiaal vast te zetten zodat je beide handen vrij hebt om het gereedschap te bedienen / vast te houden;
- Na gebruik de stekker van de haspel uit het stopcontact halen. Doe dit beheerst en niet door aan de kabel te trekken;
- Leg het gereedschap pas weg als bewegende delen stil staan (bijv. de schijf van een slijptol);
- Na gebruik het gereedschap schoonmaken en opbergen op de juiste (droge) plaats. Dit bevordert de orde en netheid;
- Zorg dat je altijd de persoonlijke beschermingsmiddelen draagt die worden geëist of voorgeschreven;
- Draag geen sieraden of los zittende kleding dat gegrepen kan worden door draaiende delen;
- Draag nooit handschoenen bij draaiende delen (bijv. een kolomboormachine);
- Sla geen brandbare stoffen op in die werkomgeving waar bijv. met slijpmachines gewerkt wordt (brand door vonkvorming);
- Tijdens pauzes en na werktijd moet je ervoor zorgen dat het gereedschap niet kan worden gebruikt door niet deskundige personen;
- Handslijpmachines moeten voorzien zijn van een dodemansknop

Dé VCA-specialist van Zuid-Nederland

Keuringen en dagelijkse inspecties / controle

Elektrisch gereedschap moet jaarlijks gekeurd worden door een deskundige. Deze deskundige moet voldoende opgeleid en aangewezen zijn om namens de werkgever de keuringen uit te mogen voeren.

Het spreekt voor zich dat de werkgever verantwoordelijk is voor een tijdige uitvoering van de keuringen.

Wanneer er in de tussenliggende periode (periode tussen de periodieke keuringen) gebreken aan de gereedschappen geconstateerd worden moet je dit direct melden bij je werkgever opdat de betreffende middelen opnieuw gekeurd of vervangen kunnen worden.

Alle elektrische gereedschappen worden tijdens de jaarlijkse keuring voorzien van een sticker. Op deze sticker staat aangegeven voor welke datum de middelen opnieuw gekeurd moeten worden. Voor de registratie van uitgifte, zijn de valbeveiligingsmiddelen bovendien voorzien van een uniek identificatienummer. Hiermee kan de werkgever altijd achterhalen wie welke middelen in bezit heeft en kan hij bewaken dat alle middelen tijdig gekeurd worden.

keuringssticker

- Elektrisch (hand)gereedschap moet je goed onderhouden;
- Elektrisch (hand)gereedschap moet 1x per jaar worden gekeurd;

Van medewerkers mag echter verwacht worden dat ze op een verantwoorde manier met de elektrische gereedschappen om zullen gaan. Naast de jaarlijkse keuringen zijn de dagelijkse controle door de gebruiker (jij) evenzo heel belangrijk. Jij moet de elektrische gereedschappen immers gebruiken en je wilt er zeker van zijn dat het gereedschap het werk doet wat hij moet doen (en op de juiste manier).

Bij een visuele controle, controleer je het gereedschap voor ieder gebruik:

- Op beschadigingen;
- Op beschadiging van de snoer / stekker;
- Op aanwezigheid en juiste werking van de beveiligingen;
- Op aanwezigheid van een geldige keuringssticker.

CE-markering

Dubbel geïsoleerd

- Elektrisch gereedschap moet voorzien zijn van een CE-markering;
- Elektrisch gereedschap (220V) moet dubbel geïsoleerd zijn, en mag dus niet worden geaard;

Dé VCA-specialist van Zuid-Nederland

Vragen en antwoordformulier toolbox Elektrisch gereedschap

Noem 3 risico's van het werken met elektrisch gereedschap:

1.
2.
3.

Beschrijf tenminste vijf veiligheidsregels om veilig te werken met elektrisch gereedschap:

1.
2.
3.
4.
5.

Waarvan moeten goedgekeurde elektrische gereedschappen zijn voorzien?

- A) Van een afkeurlabel;
- B) Van een keuringssticker en een CE-markering;
- C) Van een registratiebewijs.

Door ondertekening van dit formulier verklaart de medewerker de toolbox te hebben gelezen en begrepen. Retourneer het ondertekende antwoordenformulier aan de VGM-functionaris.

.....
(Naam en Handtekening)